

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Bulla Jnnoce[n]tij. viij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Statuta Hermāni.

eorundem terminum ad petendum cler-
mosynas in prochijs eoz admittat. sed
termino eorum lapsō idem terminarij
redibunt ad eorum conuentus.

¶ Itē mandat idē venerabilis dñs of-
ficialis q̄ vnusquisq̄ pastoz seu vices
eoz gerentiū p̄ ciuitate et diocesiꝝ Coloni-
vilibz cōstitutoz habeat registrū ex cō-
municatoꝝ In quo singuli prochiā ex
cōicati diligēter inscribant. in finē q̄ cō-
stare poterit illos fore excōicatos et de-
nūciatos. et illud registrū capellani vel
vices gerentes semp apud ecclesiam et
successores eorum dimittant.

¶ Item innouat idēz venerabilis dñs
officialis Coloni oia et singula statuta p̄-
uincialia et synodalia huius insignis ec-
clesie Coloniensis et p̄sertim in prece-
dente synodo sepius publicata et nunc
publicanda et designanda. &c.

Bulla factissimi do-
mini nostri Innocentij pape octauj cō-
denatoria libelli noningētarū p̄clusionū
Jo. pyci. Dirādulani cōcordie comitis

Innocentius Ep̄s seruus
seruoz dei ad
futurā rei mēoriā. Etsi ex iniuncto no-
bis licz insufficientibz meritis desuper
aplice seruitutis officio hoīm quozāli-
bz aīaruz salutē cōsulere teneamur. pro-
pensionē tñ cura ad ea inuigilare debe-
mus que vel diuine maiestati aut inte-
gritati catholice religionis et fidei sine
qua deo placere nō possum⁹ cōperiunt
aduersa. Nam siq̄dez cū dilect⁹ fili⁹ nor-
bilis vir Johannes pycus cōcordie co-
mies Noningētas cōclusiones variay fa-
cultatū publice affigi et in diuersis loc-
publicis alme vrbis in q̄ cum rhomana
curia residem⁹ de alijs mundi ptibz pu-
blicari fecisset. offerēs se vt mos. est cō-
tenta in illis in publicis desup habēdis
disputationibz in eadē curia sustentare

et a nōnullis zelū fidei habētibz asserē
nōnullas ex eisdē cōclusionibz p̄fate fu-
dei prias. erroneas. scādaloſas et male
sonātes ac de nō sana doctrina suspectas
esse. et exinde multoz fidelū mētes plu-
rimū scādalizari. et diuinā maiestātē ac
religionis chustiane dec⁹. apliceq̄ sedis
honorē nō paz ledi. Nos tñc integritati
fidei cōsulere et scādalis hmoi obuia-
re volētes Venerabili fr̄i Johāni ep̄o
Cornacēi dom⁹ nr̄e mgr̄o. de cui⁹ moꝝ
integritate. f̄aruz sc̄ia et zelo religionis
plurimū cōfidimus. cōmūimus et mani-
dauim⁹ vt vocatis nōnullis tñc exp̄ssis
venerabilibus fr̄ibus nr̄is ep̄is et alijs
sacre theologie ac vtriusq̄ iuris p̄fesi-
soubus ad id a nobis sp̄cāliter notatis
in dicta curia degenub⁹ ac p̄fato comi-
te. cōtenta in dictis cōclusionibz p̄ eos
mature examinari et discuti faceret an
aliq̄ ex illis ex vi x̄boꝝ a fide catholica
disonare aut heresim sapere seu dubie
et ancipites esse et ad erroneū sensuz in
fide trahi facile posse cōperirent. et ex-
plicato pus qd̄ captiosa x̄boꝝ cōgenes
p̄tēderet cōcordē eorū dē ep̄oz et p̄fesi-
soꝝ determinationem nobis referret vt
habita hmoi relatiōe fideli desup opoz-
tune puidere possem⁹ put in q̄busdam
lris nr̄is in forma breuis pleni⁹ cōtine-
tur. Postmodū vero tā Cornacēi q̄ p̄
illū cōuocari de nr̄o mādato ep̄i theolo-
gie p̄fessores ac vtriusq̄ iuris doctores
p̄fati post diutinā et diligētē discussio-
nē et sepius. tum p̄ntē tum absente dco
comite reiteratū nōnūq̄ etiā in nr̄a p̄u-
tia accuratū et laudabile examē dictarū
cōclusionū et p̄tētoꝝ in eis nobis p̄cori-
dit̄ retulerūt nōnullas ex cōclusionibus
p̄dictis tā fm̄ p̄uā eiusdē comitis q̄ a-
lioz opionē hēticas aut hēsim sapiētes
aliq̄s scādaloſas piarūq̄ aurū offensiu-
uas. plerasq̄ etiā renouātes errores gē-
tiliū p̄hoꝝ iādudū abolitōs et obsole-
tos. ac alias p̄fidia iudeoz fouētes. nec
nō cōplures q̄ sub qdā fūco p̄bie nālia

Bulla Innocētij. viij. lxxxviij.

honestare nituntur artes. quasdam fidei
catholice et hūano generi inimicas a sa-
cris canoib⁹ et doctrinis catholicorū do-
ctoz acerrime dānatas ppositiōes. Nos
igit⁹ q̄ redēptoris nri locū tenem⁹ in ter-
ris circa gregis sui custodiā in aiarū sa-
lute iugis cogitaciōis attētiōe inten-
dē submouēdo noira et p̄ futura mis-
trādo debem⁹. ne ppositiōes p̄dicte male et p̄ si-
de sonātes corda fidelium dānabilit⁹ cor-
rūpāt puidē volentes vt debem⁹ et qm̄
p̄lix et opozuz esset ī specie et sigillatū
p̄nib⁹ inserē oēs illas p̄clusiōes et apo-
sitiōes p̄ eos m̄gralit⁹ dānatas cū causā
dānatiōis eaz. Idcirco de cōsilio vene-
rabilitū fr̄m nrorū scē rhomane ecclesie
cardinaliū libelluz noningētaꝝ cōclusi-
onū p̄dicāz q̄nis aliq̄s cōtineat catho-
licas ac veras p̄t admixtiōē tū p̄di-
ctarū dānabilitū assertiōnū auctē applicā
p̄nitiū tenore dānam⁹ et reprobam⁹. et
insup ne illi lectio p̄tinuare valeat scā-
dalū vt p̄missim⁹ generatū et in futurū ad
aliud forsan maius inducat sub excoīca-
tiōis p̄ca ip̄o facto incurrēda oib⁹ chri-
stianis fidelib⁹ no illū de cetero legere. scribē.
aut imp̄mē. seu legi scribi aut imp̄mī fas-
cere. vel alijs legentib⁹ audire quoz mō
p̄sumāt dicta auctē inhiberi. et illū dei
scriptū vel impressū nūc et pro tpe hūi-
nit⁹ vt illū cōburere infra tridū a die
habite notitiē p̄nitiū sub eadē p̄ca dicta
auctē mādam⁹. Prefatū at comites qm̄
q̄ndictas cōclusiōes grā tantū scolastice
disciplinatiōis et sub aplice sedis corre-
ctiōis vt asserbat publicauit et posuit
et tandē easdē tales esse habēdas p̄fes-
sus est q̄les iudicant⁹ p̄ nos et professo-
res p̄dicatos quozū iudiciū in hac pte vt
p̄mittit auctē applicā approbam⁹. Et etiā
q̄ iurciurādo promisit nullo tpe se ta-
lia defensurū. nullā ob p̄missā incurrisse
sinitre excoīcacionis notā p̄fata auctē
decernim⁹ et declaram⁹. Et insup q̄ dist-
ricte foret p̄ntes lras ad singulas citas
seas et dioceses fideliz deferre. Volu-

m⁹ et apostolica auctoritate decernim⁹
q̄ carūdeꝝ lras trāsumpto sigillo alii
cuius p̄lati ecclesiastici munito et manu
publici notarij subscripto plena vbiq̄
fides adhibeat p̄t adhiberet ip̄s ori-
ginalib⁹ lris si forent exhibite vel osten-
se. mandātes locorū ordinarijs ad quoz
notitiā p̄ntes lre seu trāsumpta auten-
tica puenierit vt p̄missa p̄ eoz ciuitates
et dioceses in ecclesijs intra missarū so-
lēna faciāt publicari ne quispiā valeat
de eis ignorantia allegare. et tam eis q̄
heretice p̄auitatis inq̄sitiorib⁹ vt si quod
ab h̄c cōtingat eundē comitē p̄ eius cō-
fessionē et iuramentū aliquid in postez
attētare et alios quoscūq̄ mādatiōis nris
h̄mōi nō obtēperare. q̄ iuxta canonicas
sanctiōes et sanctorū patrū decreta in he-
reticos statuta eozū incūbūt officio exe-
qui nō omittant. Contra dictores p̄ cen-
suram ecclesiasticā appellatiōe postposi-
ta cōpescendo. Nō obstāt⁹ si aliquib⁹
cōiter vel diuisim a sede apostolica in-
dultū existat q̄ interdicti suspēdi vel ex-
coīcari nō possint p̄ lras aplicas nō fa-
cientes plenā et expressam ac de x̄bo ad
x̄bū de indulto h̄mōi mētionē. Nulli ḡ
oīno hoīm liceat h̄c paginā nre dāna-
tionis reprobatiōis inhibitiōis man-
dati approbatiōis constitutiōis decla-
ratiōis decreti et volūtatī infringere
vel et ausu temerario contrarie. Si q̄s
sūt hoc attentare presumpserit indigna-
tionē oīpotentis dei ac beatorū petrī
et pauli ap̄loꝝ eius se nouerit incursu-
rum. Datum rhome apud sanctum Pe-
trum. Anno incarnationis dñice Mil-
lesimo. quadringentesimo. octuagesimo
septimo. pridie nonas Augusti. Pontif-
ficatus nostri anno tertio.

Bulla sanctissimi do-
mini nostri Innocēti contra impressi-
tes librorū reprobatorū.

ij.

Bulla Innocentij. viij.

Innocentius Eps servus
suoz dei ad
ppetuz rei memoriā Inē multiplices
nre solitudis curas illā in p̄mis susci-
pere pro nro pastoralī officio debemus
vt q̄ salubria et laudabilia ac catholice
fidei consona et bonis morib⁹ cōformia
nro tpe omnē nō solū cōseruent ⁊ au-
geant veritē ad posterōs propagent
et q̄ p̄niciosa et dānabilia et ip̄ta sūt suc-
cidant et radicē extirpent nec pullula-
re vsq̄ sinant. ea in agro dñico et vinea
dñi sabaoth dītaxat conseri p̄mittendo
q̄b⁹ fidelū mentes pasci sp̄ualit̄ possint
eradicata zizania et oleastri sterilitate
succisa. Attendētes igit̄ q̄ quēadmodū
hūano generi plurimū cōferre dinosci-
tur vt ea q̄ ad bonas artes et probatos
mores p̄inent diuulgentur ⁊ ad hoīm
notitiā tā p̄ntuz q̄ eoz q̄ futuri sunt de-
ducant qd̄ maxime fieri solet beneficio
lraz q̄b⁹ ip̄e frutes q̄si alligate ad vsū
absentiū p̄ter futuroz deducitur cōser-
uatur et ppagāt. ita p̄niciosuz et maxie
eidē hūano generi inimicū censeri dz si
ea q̄ noxia sunt et sanis doctrinis hone-
stisq̄ morib⁹ ⁊ in p̄mis orthodoxe reli-
gioni cōperiunt aduersa publicē ⁊ mi-
nisterio lraz ad notitiā plurimoz extē-
dant. Quēadmodū enī bonū q̄nto vni-
uersalius tāto vtili⁹ diuini⁹ ⁊ maius.
ita et malū q̄nto āplius et copiosius tā-
to deterius abhominabiliusq̄ arbitrari
dz maxie q̄ hūane fragilitatis cogitati-
ones p̄niores reperiunt ad malū q̄ ad
bonū. Hinc ē q̄ sicut ars ip̄ressoria lraz
vtilissima habet ad faciōrē multi-
plicationē libroz pbatorū ⁊ vtilū. ita
plurimū dānosuz foret si illius artifices
ea arte p̄erse vterēt passim imp̄mēdo
q̄ p̄niciosa sunt. Debēt igit̄ impressores
ip̄i merito cōpesci oportunit̄ remedijs
vt ab eoz ip̄essione desistāt q̄ fidelē ca-
tholice f̄ria fore noscūt vel aduersa aut
in mētib⁹ fidelū p̄nt verisiliter scādaliū
generare. Et ea p̄pter nos q̄ illius locū

tenem⁹ in terris q̄ ad illuminādū hoīm
mētes ⁊ errorū tenebras extirminādū de-
scendit ⁊ celsis. Cum fidelī relatione in-
tellexerimus artificio dicte artis pluri-
mos libros atq̄ tractat⁹ in diuersis mū-
di partibus fuisse impressos in se varios
errores ac p̄niciosa dogmata etiā sacre
christiane religioni inimica continen-
tes et indices etiā passim imp̄mī. h̄mōi
deterēdē labi occurrere cupientes vt
ex cōmisso desup pastoralī officio tene-
mur. Omnib⁹ et singulis dicte artis im-
pressoz et illoz obsequijs quōlibz in-
sistētibz ⁊ se circa eorum imp̄mēdis
artem quoquo mō exercētibus tam in
rhomana curia q̄ in reliquis Italic. ger-
manic. Francic. Hispaniaruz Anglic. ⁊
Scotic. aliarūq̄ nationū q̄rūlibz ch̄ia-
noz ciuitatibus. terris. castris. villis ⁊
locis alijs degētib⁹ sub excoicatiois la-
te sūt p̄ca ip̄o facto incurrenda et mult-
ta pecuniaria p̄ locoz ordinarios p̄ co-
rum arbitrio exigenda auctē aplicā p̄-
tuz tenore districte p̄cipiendo in hiber-
mus. ne de cetero libros tractatus aut
scripturas qualescunq̄ imp̄mēre aut
imp̄mī facere p̄sumant nisi consulto
p̄nuz sup hoc in dicta curia mḡfo sacri
palatij seu in eius absentia ip̄ius vices
gerenti et extra eā locoz ordinarijs et
eoz speciali et expressa impetrata licen-
tia gratis concedēda quozū cōscientias
oneramus vt anteq̄ h̄mōi licentiā con-
cedant imp̄mēnda diligenter exami-
nēt siue a peritis et catholicis examina-
ri faciant et procurent ac diligenter ad-
uertant ne quid imp̄matur qd̄ ortho-
doxe fidei contrariuz impiū et scandal-
losum existat. Et q̄ parū esset aduersus
futuras impressiones p̄uidere nisi q̄ tā-
fore noscunt erronea imp̄ia et scādalo-
sa suppressantur. eisdē ordinarijs et mḡfo
mādam⁹ auctē p̄dicta vt videlz mḡfo sa-
cri palatij in p̄fata curia et ordinarij p̄-
fati extra illā in suis ciuitatib⁹ et dioce-
sibus moneāt et req̄rant auctē nra oēs

et singulos impressores ac personas alias cuiuscumque status gradus conditionis vel peminētie existat. quatenus omnia et singula in ueteraria librorum et tractatum quorumcumque impressorum ordinariis et magistris respectu predictis omni fraude et dolo cessantibus infra terminum eorum arbitrio prefigendum contra eis respectiue presentent et consignent ac libros et tractatus impressos in quibus per ordinariis et magistris predictos aut eorum singulos in aliquo fidei catholice preiudicia impia aduersa scandalosa aut male sonantia contineri iudicatum siue declaratum fuerit si licet presentent et consignent sub simili excommunicationis late sententiae et eorum arbitrio exigenda pecuniaria pena ut perferatur incurrenda itudeat sic impressos etiam alias putare ex pedire putauerint ad eos deferri et delatos comburi facere. Et ne quisquam illos ligare vel tenere presumat sub simili censuris et penis auctoritate nostra prohibere. Nec omittat diligenter inquirere quibus procuratoribus tales libri impressi fuerint qua uel de causa illud procurauerint in fidei catholice quam presentent detrimentum. Et an procuratores ipsi de aliquo heresi suspecti sint. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita compescendo. In uocato etiam ad hanc si opus fuerit auxilio brachij secularis. cui uel diligentius operetur medietate pene pecuniarie quam exegerit applicam. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque seu impressoribus et eorum obsequijs insistentibus sequi in eorum artificio exercentibus et impium procurantibus et sollicitatibus presentis uel quibusvis alijs coiter uel diuulsi a sede apostolica indultum existat quod interdici suspendi uel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quia difficile foret presentes litteras ad singula loca in quibus christi nomen colitur deferre uolumus et apostolica auctoritate decernimus quod eorum transmissum pro autentico sigillo alicuius prelati ecclesie

siastici et norij inde rogati subscriptione munito eadem prolixius fides ubique adhibeatur in iudicio et eadem que adhibere presentibus originalibus litteris si essent exhibere uel ostendere. hortamur propterea eosdem ordinarios et magistrum sacri palatii ut zelum fidei et salutem animarum pre oculis habentes in presentibus ita se diligentes et solertes exhibeant quod eis a deo percunus uite premium et a nobis condigna pueniat actio gratiarum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis onerationis mandati constitutionis uoluntatis et hortationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei ac beatorum petri et pauli apostolorum eius. se noverit incursum. Datum romae apud sanctum petrum. Anno incarnationis dominice. Millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo. decimo quinto kalendas decembris. pontificatus nostri anno quarto.

Bequuntur adhuc

statuta diuersa diuersorum archiepiscoporum Coloniensium. Et primo statuta quedam punctionalia domini Willelmi archiepiscopi Coloniensium. quae capitula sunt haec. De reuocatione statutorum per libertatem ecclesiasticam factorum. De occisionibus mutilationibus et captiuationibus clericorum. Ne quis late exactiones ecclesiarum imponat. De inuasoribus occupatoribus et detentoribus rerum et bonorum ecclesiasticorum. De occupantibus bona ecclesiarum et ecclesiasticarum personarum et legata fabricae ecclesie Coloniensium. De uita et honestate clericorum. De vicariis quo ad uersus et lectiones in matutinis. De erate presbyterorum ordinandorum. De concubinariis clericis. De clericis publica emenda et penitentia non sit imponenda. De nisi ordinati ad sacros ordines legant eplias uel euangelia. Quod nullus ecclesiam curatam teneat. nisi a diocesano uel archidiacono instituat. Quod prouisi de